

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **204** (2009-2010) – Nr. 6
ingediend op 25 januari 2010 (2009-2010)

Beleidsnota

Gelijke Kansen

2009-2014

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Gerda Van Steenberge

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:

de heer Jos De Meyer, de dames Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
de dames Katleen Martens, An Michiels, Gerda Van Steenberge;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
mevrouw Vera Celis, de heer Kris Van Dijck;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heren Paul Delva, Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Katrien Schryvers;
de heren Erik Arckens, Frank Creyelman, Chris Janssens;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Mia De Vits, de heer Chokri Mahassine;
mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck, de heer Willy Segers;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

Stukken in het dossier:

- 204 (2009-2010) – Nr. 1: Beleidsnota
- Nr. 2 t.e.m. 5: Met redenen omklede moties

INHOUD

1. Toelichting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel	4
1.1. Het gelijkekansenbeleid	4
1.1.1. Gender	4
1.1.2. Handicap	5
1.1.3. Seksuele identiteit	5
1.1.4. Integrale toegankelijkheid	5
1.1.5. Etnisch-culturele diversiteit	6
1.1.6. Generiek	6
1.2. Gelijkebehandelings- of antidiscriminatiebeleid	6
2. Bespreking	6
2.1. Tussenkoms van mevrouw Ann Brussee	6
2.2. Tussenkoms van mevrouw Veerle Heeren	9
2.3. Tussenkoms van mevrouw Gerda Van Steenberge	10
2.4. Tussenkoms van mevrouw Fatma Pehlivan	13
2.5. Tussenkoms van mevrouw Elisabeth Meuleman	13
2.6. Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn	14
2.7. Tussenkoms van mevrouw Irina De Knop	15
2.8. Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert	16
2.9. Antwoord van de minister	18
2.9.1. Inleidende beschouwingen	18
2.9.2. Masterplan Gelijke Kansen	18
2.9.3. Interfederalisering CGKR en Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen	19
2.9.4. Genderbeleid	20
2.9.5. Evenwichtige aanwezigheid van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen	21
2.9.6. Loopbaankloof	23
2.9.7. Niet-stereotyperende beeldvorming	25
2.9.8. Betrekken van middenveldorganisaties	25
2.9.9. Seksuele identiteit	26
2.9.10. Handicap en toegankelijkheid	26
2.9.11. Meldpunten discriminatie	27

De Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen besprak de beleidsnota Gelijke Kansen 2009-2014 tijdens haar vergaderingen van 19 november en 10 december 2009.

Ter afsluiting van de bespreking van de beleidsnota werden – na schriftelijke aankondiging ter zitting – vier met redenen omklede moties ingediend (*Parl. St.* VI. Parl. 2009-10, nr. 204/2 t.e.m. 5).

1. Toelichting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

De *minister* start zijn toelichting met op te merken dat niet iedereen in Vlaanderen met dezelfde kansen start. Ook niet als men intrinsiek dezelfde capaciteiten heeft. Er is nog steeds geen maatschappelijke gelijkheid tussen vrouwen en mannen. Personen met een handicap worden vaak geconfronteerd met vermijdbare sociale drempels. Holebi's worden nog steeds vaak geconfronteerd met discriminatie en structurele belemmeringen. Een integrale toegankelijkheid van publieke ruimte, gebouwen en diensten staat nog ver af. De plaats van nieuwe Vlamingen in onze samenleving is nog steeds problematisch.

Als Vlaams minister van Gelijke Kansen wil hij werken rond vijf thema's: gender, seksuele identiteit, integrale toegankelijkheid, handicap en etnisch-culturele diversiteit. Hij bouwt dat beleid op rond twee pijlers: het gelijkekansenbeleid, dat een horizontale en verticale dimensie heeft, en het gelijkebehandelings- of antidiscriminatiebeleid.

1.1. Het gelijkekansenbeleid

Via de open coördinatiemethode (OCM) trekt hij de krijtlijnen van het beleid en formuleert hij gemeenschappelijke doelstellingen voor het beleid van de Vlaamse Regering. Die moeten uiteindelijk uitmonden in een masterplan Gelijke Kansen. Het is de opdracht van elke minister om binnen de eigen bevoegdheden dat beleid in concrete maatregelen om te zetten. Om na te gaan of dat ook effectief gebeurt, zal hij een set van bruikbare, relevante indicatoren ontwikkelen om na te gaan of deze maatregelen ook tot resultaten leiden. Samen met de minister van Bestuurszaken zal hij nagaan hoe toekomstige regelgeving getoetst kan worden aan het gelijkekansenperspectief zonder nodeloze verzwaring van procedures voor besluitvorming.

Behalve het coördineren van gelijkekansenbeleid bij de collega-ministers, zet hij zelf in op een aantal ambitieuze doelstellingen.

1.1.1. Gender

Het wegwerken van ongelijkheid tussen vrouwen en mannen is het doel van het genderbeleid. Daarmee legt hij de klemtoon op structureel verankerde mechanismen die de leefsituatie van mannen en vrouwen bepalen, eerder dan op een achterstandsgedachte van het ene geslacht op het andere. Die mechanismen zijn vaak zo impliciet dat ze onherkenbaar worden. Het gaat dus in de eerste plaats om bewustmaking. Op een concreter niveau wil hij, samen met de minister van Bestuurszaken, werken aan een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen aan het maatschappelijk leven, door bijvoorbeeld de invoering van een ritstelsel voor de eerste twee plaatsen op lijsten voor lokale verkiezingen. Andere acties zijn de evenwichtige participatie aan adviesraden, en stimuli voor het verhogen van het aantal vrouwen bij privaatrechtelijke bestuursorganen.

De minister wil een evenrediger opname van ouderschapsverlof stimuleren. En bij de keuze voor deeltijds werk of een (tijdelijke) uitstap uit de arbeidsmarkt, moeten partners volledig geïnformeerd worden over de gevolgen daarvan op lange termijn, zodat het gedragen gezamenlijke keuzes zijn, en de financieel zwakste partner zich ook juridisch kan beschermen. In het verlengde daarvan zal hij bijzondere aandacht hebben voor alleenstaande ouders, overwegend vrouwen, waarvan een op vier in armoede leeft.

1.1.2. *Handicap*

Het gelijkekansenbeleid voor personen met een handicap is complementair met de zorg voor deze doelgroep. Het VN-verdrag voor personen met een handicap is een leidraad. In overleg met de minister van Welzijn en met het middenveld wil hij handicap als een volwaardig thema in alle beleidsdomeinen inbedden. Om dat op een grondige manier te doen, zal wetenschappelijk onderzoek nodig zijn, evenals het uitwerken van indicatoren om inclusie meetbaar te maken.

Het gelijkekansenbeleid gaat uit van een offensieve gedachte: ervoor zorgen dat mensen met een handicap zoveel en zo lang mogelijk kunnen deelnemen aan het reguliere aanbod. Niet alleen door een specifiek aanbod uit te breiden, maar ook door te vermijden dat mensen een specifiek aanbod nodig hebben, maakt men de wachtlijsten korter.

Inclusief beleid begint bij inclusief denken. Daarom moet de beeldvorming over personen met een handicap wijzigen, in de media, in de omgang, en bij de overheid. Een tweede voorwaarde is een verhoogde beleidsparticipatie van personen met een handicap.

1.1.3. *Seksuele identiteit*

In de lente van 2010 wil de minister, na overleg met academici en middenveld, een actieplan voorstellen met betrekking tot holebi's en transgenders. Dat actieplan moet leiden tot een versterking van hun maatschappelijke positie. Krachtlijnen van dat actieplan zullen zijn: het ontwikkelen van meetindicatoren voor het welbevinden, de omgeving van jongeren 'holebivriendelijker' maken, de sociale positie van oudere holebi's versterken, en de beeldvorming over holebi's en transgenders genuanceerder maken.

De juridische positie van holebi's en transgenders in Vlaanderen is goed. Ook de Vlaamse overheid geeft het voorbeeld door in communicatie allerlei gezinsvormen evenwaardig naast elkaar te plaatsen. Vlaanderen moet deze openheid uitdragen in Europa. Hij wil de Equality Summit tijdens het Europees voorzitterschap aangrijpen om een 'side-event' te organiseren.

1.1.4. *Integrale toegankelijkheid*

De inrichting van de publieke ruimte, de bouw van publieke gebouwen of van woningen weerspiegelt de aandacht van een samenleving voor zijn zwakste leden. Vlaanderen heeft nog een hele weg af te leggen op het vlak van integrale toegankelijkheid. Op 1 maart 2010 treedt de Toegankelijkheidsverordening in werking. Die verplicht om bij de bouw, renovatie, aanbouw enzovoort van publieke gebouwen rekening te houden met toegankelijkheid. De minister zal die nieuwe spelregels breed communiceren en er vorming over opzetten voor sleutelfiguren. De Vlaamse overheid zal hierbij het voorbeeld geven bij eigen gebouwen of bij subsidies voor infrastructuur. Hij zal nagaan hoe de filosofie achter de 'universal design' geïntegreerd kan worden in ontwerpopleidingen. Een filosofie die hij alvast zelf meeneemt bij de toekomstige scholenbouw. De bestaande expertise op dat vlak bij het middenveld zal gecoördineerd en versterkt worden.

De Toevla-databank, waarin de toegankelijkheid van gebouwen geïnventariseerd en ontsloten wordt, moet geactualiseerd en uitgebreid worden. En niet alleen de informatie over toegankelijkheid, maar ook de toegankelijkheid van de informatie zelf krijgt zijn aandacht. Geen enkele fysieke beperking mag een reden zijn om geen toegang te hebben tot informatie, net zomin als functionele beperkingen. Hij zal ook daar inspanningen doen om in overheidscommunicatie het goede voorbeeld te geven, en inzetten op het promoten van een integraal toegankelijk internet.

1.1.5. Etnisch-culturele diversiteit

Het diversiteitsvraagstuk verdient een eigen finaliteit binnen het gelijkekansenbeleid. Het beleid situeert zich hier vooral op een meta-niveau. De minister wil een brede en constructieve dialoog opzetten met nieuwe Vlamingen en hun vertegenwoordigers, en ‘meeting-points’ organiseren met jonge nieuwe Vlamingen. Daarbij wil hij vooral de nadruk leggen op bewustmaking op het vlak van gender, op de evenredige en evenwichtige participatie tussen vrouwen en mannen bij huishoudelijke en zorgtaken, op de toegenomen relatieproblemen gelinkt aan confligerende genderopvattingen, en op de houding van jonge nieuwe Vlamingen ten aanzien van holebi's.

1.1.6. Generiek

De minister merkt op dat hij uiteraard niet op een eiland werkt. Zo heeft de samenwerking met een breed spectrum van verenigingen en ngo's geleid tot financiële ondersteuning, waarbij hij streeft naar een evenwicht tussen structurele ondersteuning van prioritaire partners en projectmatige ondersteuning van jonge organisaties met een verfrissende kijk. Hij zal ook blijven inzetten op een goede afstemming met de lokale besturen, en op het consolideren van de provinciale steunpunten toegankelijkheid en de provinciale coördinatoren ‘gender en holebi’. De expertendatabank waarop journalisten een beroep kunnen doen om vrouwelijke, transgendere, allochtone en gehandicapte specialisten in de media meer aan bod te laten komen, wordt gecontinueerd, en het gebruik ervan versterkt.

1.2. *Gelijkebehandelings- of antidiscriminatiebeleid*

Hoewel gelijke behandeling een van de grondslagen is van de democratie, zijn discriminaties dagelijkse realiteit. Een realiteit die geen berusting duldt. Daarom wil de minister inzetten op communicatie over de rechten van ieder met betrekking tot discriminatie. Daarom ook wil hij het netwerk van meldpunten discriminatie verfijnen, te beginnen met de dertien centrumsteden, en met als einddoel een zo bereikbaar mogelijke eerstelijnsdienst die heel Vlaanderen covert. Na de eerste proefperiode van drie jaar zal de vandaag gekozen inbedding geëvalueerd worden, en zal het beleid indien nodig bijgestuurd worden.

De Europese regelgeving legt Vlaanderen op een instelling te benoemen die onafhankelijke bijstand kan geven aan slachtoffers van discriminatie. Dat kan via interfederalisering van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding en het Instituut voor gelijkheid van vrouwen en mannen. Als die interfederalisering mislukt, zal Vlaanderen hiervoor eigen maatregelen nemen.

Tot slot zal hij de nodige initiatieven nemen om antidiscriminatieclausules in te voeren bij overheidsopdrachten en in subsidiereglementen.

Vlaanderen is een welvarende regio. De minister wil zoveel mogelijk Vlamingen en Brusselselaars maximale kansen geven om mee aan die welvaart te bouwen en van die welvaart te genieten. Samen kunnen de gelijke kansen versterkt worden.

2. *Bespreking*

2.1. *Tussenkoms van mevrouw Ann Brusseel*

Mevrouw *Ann Brusseel* merkt op dat etnisch-culturele diversiteit in deze beleidsperiode als een apart thema behandeld wordt. Aandacht voor de verschillende thema's is goed, maar door het beleidsdomein Gelijke Kansen steeds te verruimen wordt de aandacht voor de genderproblematiek beperkter, waardoor soms een vals gevoel van gendergelijkheid kan opduiken.

In tegenstelling tot de beleidsnota stelt het Vlaamse regeerakkoord een en ander wel voldoende duidelijk: “De Vlaamse Regering streeft naar een genderevenwichtige samenle-

ving. Daarom besteden we aan een specifiek gelijkheidsbeleid vrouw/man de nodige aandacht, en dit naast de diversiteitsproblematiek.”. Open Vld hoopt dus dat er effectief voldoende aandacht gaat naar de genderproblematiek. De beleidsnota neemt de loopbaankloof en loonkloof onder de loep, voornamelijk op basis van cijfers van 2006. Zijn er geen recentere gegevens?

Het masterplan getuigt van ambitie. Wat is de precieze timing voor het opstellen en realiseren van de doelstellingen van dit masterplan? Het plan wordt gevoed en ondersteund door de open coördinatiemethode. Betekent dit dat er voor alle doelgroepen in alle domeinen tegen 15 maart 2010 een doelstellingenkader wordt opgesteld?

De open coördinatiemethode heeft een nieuwe wending gegeven aan het gelijkheidsbeleid. Open Vld hoopt dat het masterplan het gelijkheidsbeleid nog versterkt. Te grote ambities kunnen echter leiden tot verwatering of tot een papieren gelijkheidsbeleid.

Het is goed dat het middenveld sterk betrokken wordt bij de opstelling van het strategisch plan. Het kent immers de knelpunten in de verschillende doelgroepen. Hoe ziet de minister de samenwerking met het middenveld?

Voor de monitoring van de evoluties in Vlaanderen wordt een set van indicatoren vastgelegd. Vorig jaar werden in de Commissie voor Wonen, Steden, Inburgering en Gelijke Kansen de verslagfiches 2006-2007 en de actieplannen 2008-2009 voorgelegd. Tijdens de bespreking stelde de vorige minister dat er vanaf het najaar 2008 concreet werd gewerkt aan de ontwikkeling van gelijkheidsindicatoren in de verschillende Vlaamse bevoegdheidsdomeinen. Tot welk resultaat heeft dit geleid? Zijn er nu al indicatoren voorhanden om de realisatie van het doelstellingenkader van 2006 te evalueren?

Open Vld pleit al jaren voor het opstellen van indicatoren. Zonder indicatoren kan men onmogelijk nagaan of de maatschappelijke doelstellingen zijn bereikt. Al meer dan zes jaar staat in de beleidsbrieven dat er indicatoren zullen opgesteld worden. Helaas blijft de uitwerking uit. Open Vld is dan ook benieuwd wanneer de bruikbare, relevante indicatoren zullen ontwikkeld zijn. Wat is het tijdsplan? Wanneer is een eerste stand van zaken gepland?

Volgens de beleidsnota moet gewerkt worden aan genderbewustzijn bij de Vlaming, middels een geïntegreerd sensibiliseringsplan en een brede waaier aan informerende initiatieven. Sensibilisering is een gemakkelijk instrument. Aan welke informerende initiatieven denkt de minister? Bestaat al een timing voor het opstellen en de uitvoering van het geïntegreerd sensibiliseringsplan?

Open Vld is voorstander van een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in advies- en bestuursorganen, zowel in de organen gelieerd aan de Vlaamse overheid als aan de privésector. Volgens de beleidsnota zit het Meer-evenwichtige-participatiedecreet nog in een implementatiefase. Volgens de databank ‘Vlaamse Instellingen, Organen en Mandaten’ is één op vier organen niet evenwichtig (1/3-2/3de) samengesteld. Dit staat in tegenstelling tot een persbericht van februari 2009 van de vorige minister van Gelijke Kansen. Daarin stelde zij dat het quotum gehaald was. Zo zouden volgens dit bericht 648 vrouwen actief zijn op een totaal van 1569, wat overeenkomt met 41,30 procent. Bij de Vlaamse bestuursorganen zijn er 165 vrouwen werkzaam op een totaal van 493 leden, wat neerkomt op 33,47 procent.

Het lijkt erop dat de evenwichtige vertegenwoordiging behaald wordt in haar totaliteit en niet onmiddellijk per bestuurs- of adviesorgaan. Uit het persbericht is dit niet duidelijk af te leiden. Welke informatie is correct? Als een aantal organen niet voldoet aan de 1/3de regel, wil het lid graag de lijst van die organen.

Naar het voorbeeld van de Scandinavische landen zullen stimulerende en ondersteunende maatregelen uitgewerkt worden om de deelname van vrouwen in privaatrechtelijke bestuursorganen te verhogen. Op welke Scandinavische succesrijke voorbeelden steunt men? Op Noorwegen en zijn quota? Of stemt het overeen met het voorstel van mevrouw Milquet?

Het regeerakkoord blijkt op dit punt iets duidelijker: “In nauw overleg met de sociale partners komen er stimuleringsmaatregelen om deze aanwezigheid (1/3de) ook in bestuursraden van privaatrechtelijke rechtspersonen te bevorderen.”.

Naast quota wil Open Vld flankerende maatregelen om de deelname van vrouwen in bestuursraden en directieraden te verhogen. Het is belangrijk om meer vrouwen op dit niveau te hebben. Gemengde teams doen het nu eenmaal beter. De flankerende maatregelen kunnen van allerlei aard zijn: dienstcheques voor kinderopvang thuis, opvang binnen het bedrijf, netwerken van vrouwen enzovoort. De laatste tijd valt op dat bedrijven die een man/vrouw-gelijkheid nastreven, als een aantrekkelijke werkgever wordt bestempeld en dat consumenten daar merkbaar gevoelig voor zijn.

In Nederland is in mei 2008 een charter in werking getreden dat gebaseerd is op vrijwilligheid en harde doelstellingen, die worden gemonitord. Nieuwe ondertekenaars kunnen zich melden op de website www.talentnaardetop.nl. De website vermeldt allerlei interessante up-to-date informatie waarvoor bedrijven niet ongevoelig zijn. Zo'n charter is een interessant denkspoor.

Voor de opmaak van een Vlaams actieplan over de loonkloof zouden onder meer de SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) en de Vlaamse Universitaire Raad worden ingeschakeld. Open Vld hoopt dat dit niet het zoveelste plan is. Vorige regeerperiode werd immers ook een plan opgesteld. Wanneer zal dit plan klaar zijn? Komt er een evaluatie van de vorige plannen?

Volgens de beleidsnota zou de loonkloof kleiner zijn dan de financiële kloof. Mannen krijgen immers meer premies, bonussen en extralegale voordelen. Open Vld stelt voor om de extralegale voordelen gezinsvriendelijker te maken, en bijvoorbeeld dienstencheques te geven. Extra hulp in het huishouden vergemakkelijkt immers de combinatie arbeid-gezin.

Werknemers die loopbaanonderbreking nemen of deeltijds werken, dienen inderdaad uitvoerig geïnformeerd te worden over de financiële consequenties, op fiscaal vlak en voor pensioenopbouw.

De minister lanceert de idee van een clause bij huwelijks- en samenlevingscontracten om financiële problemen bij gezinsbreuk te vermijden als een vrouw deeltijds of tijdelijk niet meer werkt voor de opvoeding van de kinderen. De intentie van dit voorstel is ongetwijfeld goed, maar heeft behoorlijk wat negatieve implicaties. Het voorstel gaat ervan uit dat het normaal is dat de vrouw haar carrière op de tweede plaats zet, het gezin op de eerste plaats. Dit bevestigt staalhard het rollenpatroon in plaats van het te doorbreken.

Het kan zelfs als aanmoediging gezien worden om deeltijds te gaan werken of loopbaanonderbreking te nemen. Terwijl meer vrouwen moeten gestimuleerd worden om voltijds te gaan werken, en hun carrière uit te bouwen. Zelfredzaamheid en onafhankelijkheid van vrouwen moet het ultieme doel zijn van een gelijkheidsbeleid en daarvoor volstaat een looncompensatie nu eenmaal niet.

Dergelijk initiatief is dus in tegenspraak met de noodzaak vrouwen aan te moedigen om belang te hechten aan hun eigen loopbaan. Veel meisjes behalen een diploma hoger onderwijs maar verzilveren dat niet op de arbeidsmarkt. Het is beter dat de overheid van voltijdse loopbanen promoot en ondersteunende maatregelen uitwerkt. Tenslotte wijst het lid erop dat dergelijke clauses in een huwelijkscontract of samenlevingscontract nu al mogelijk zijn.

Hoe denkt de minister de genderkloof bij het ouderschapsverlof te verkleinen? Het is goed dat de minister een vooruitstrevende en niet-stereotyperende beeldvorming van mannen en vrouwen in de media en in reclame wil stimuleren. De databank Experts voor de Media, met een ruim aanbod van experts uit de verschillende kansengroepen, is operationeel sinds maart 2008. Hoeveel keer werd deze databank geconsulteerd? Hoeveel experts per kansengroep staan in deze databank? De beleidsbrief Gelijke Kansen 2008-2009 van de vorige minister stelde dat de expertdatabank ook toegankelijk zou zijn voor studenten Journalistiek. Is dit inmiddels gebeurd?

Mevrouw Brusseel stelt dat het genderbeleid een voortzetting is van het beleid van de vorige jaren. Heel wat aspecten komen opnieuw aan bod, zoals indicatoren en een actieplan loopbaankloof. Voorliggende beleidsnota stemt wat gender betreft overeen met het regeerakkoord, de enige uitzondering is de aanpak van het glazen plafond. Concrete maatregelen daarvoor worden in de beleidsnota niet vermeld.

De beleidsnota heeft geen aandacht voor het ondersteunen en faciliteren van het vrouwelijk ondernemerschap. Desbetreffend is ook werk weggelegd voor het beleidsdomein Onderwijs. Daar de minister voor Gelijke Kansen tevens minister is voor Onderwijs kan dat geen probleem zijn. Zo dient meer nadruk gelegd te worden op ondernemerschap in de eindtermen. Het micro-ondernemerschap via een partnerschap tussen scholen en bedrijven moet worden gestimuleerd. Stages van scholen in bedrijven moeten de norm worden.

Ondanks alle goede voorstellen, voert de minister geen gedurfd beleid. Bovendien gaat het beleid er te veel vanuit dat de vrouw gaat werken vanuit zuiver economische overwegingen en niet om een carrière uit te bouwen.

De minister wil inzetten op communicatie over de rechten van iedereen. Op zich is het verfijnen van de meldpunten discriminatie een nobel streven, maar dit vergt extra mensen en middelen en heeft dus gevolgen voor het budget. Is het niet wenselijk samen te werken met de actoren actief op het terrein van inburgering?

De werking meldpunten is volgens mevrouw Brusseel in ieder geval niet te vergelijken met Stasi-praktijken, zoals aangehaald door mevrouw Van Steenberge. Verklikken was niet alleen courant in de DDR maar ook in het extreemrechtse regime van Mussolini. Het is goed dat de overheid meldpunten heeft voor mensen die onrechtvaardig behandeld worden wegens hun geslacht, afkomst, geaardheid of fysieke verschijning. De Europese regelgeving legt Vlaanderen op een instelling te benoemen die onafhankelijke bijstand geeft aan slachtoffers van discriminatie. Dat kan via interfederalisering van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding en het Instituut voor gelijkheid van vrouwen en mannen. Als die interfederalisering mislukt, zal volgens de minister Vlaanderen eigen maatregelen nemen. Open Vld kan deze redenering volgen, maar de minister en de Vlaamse Regering moeten alles in het werk stellen om te vermijden dat er een federaal en een Vlaams instituut zou ontstaan. Dit leidt tot overlappingsen.

2.2. Tussenkost van mevrouw Veerle Heeren

Mevrouw *Veerle Heeren* stelt dat in het gelijkekansenbeleid de vrouw-manverhouding (M/V) niet vermeld wordt, laat staan dat er een specifiek beleid gevoerd wordt voor de gelijke kansen van de vrouw. Met de thematische benoeming van gender als deel van andere thema's, wordt die zorg volledig onzichtbaar. Enkel de leeftijd wordt als cross-over beschouwd terwijl geslacht een vaststaand gegeven is dat de dualiteit van de menselijke soort concretiseert. Dat is jammer, niet alleen voor de gelijke kansen tussen man en vrouw, maar ook voor andere thema's zoals seksuele identiteit en etnisch-culturele diversiteit is een cross-overbehandeling vereist. Voor maatschappelijke gelijkheid spitst de analyse zich vooral toe op arbeid en onderwijs.

Mevrouw Heeren vervolgt dat de omgevingsanalyse thema's als geweld, beeldvorming en armoede en duurzame ontwikkeling niet behandelt. Argument is dat die niet ressorteren onder de bevoegdheid Gelijke Kansen. Maar hetzelfde kan worden gezegd over Onderwijs en Werk, die wel aandacht krijgen. De transversaliteit van het genderperspectief wordt daar in ieder geval niet geschetst. Dat is een gemiste kans. Bij de operationele doelstellingen is het opzet gelukkig breder. Bij het onderdeel discriminatie worden alleen de bevindingen van het CGKR (Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Rascismebestrijding) besproken. CD&V vindt dat de bevindingen van het IGVM (Instituut voor de de gelijkheid van vrouwen en mannen) moeten worden toegevoegd.

CD&V is tevreden dat de minister het middenveld wil betrekken bij de verticale component van het Vlaamse niveau. Het lid hoopt dat de Nederlandstalige Vrouwenraad en haar leden daaronder vallen. Een campagne is een uitstekend middel om alle actoren in het genderbeleid zichtbaar te maken, maar ook om samenwerkingsverbanden op te zetten.

De beleidsnota zegt weinig over het genderonderzoek zelf, en helemaal niets over de toekomst van de genderstudies. De minister maakt nochtans een speerpunt van het genderbeleid dat voldoende wetenschappelijk moet zijn geschraagd. Sensibilisatie volstaat niet, wetenschappelijk onderzoek is evenzeer nodig. In de open coördinatiemethode kan dat aspect allicht nog aan bod komen. In die zin is het goed dat de minister ook minister van Onderwijs is.

Het genderbeleid zal focussen op de evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen in de politieke besluitvormingsorganen, de advies- en bestuursorganen van de overheid en privaatrechtelijke instanties en op de werkvloer. Een decretale verplichting waarbij de twee eerste plaatsen van de lijst bekleed worden door personen van een ander geslacht, leidt niet tot een dergelijke 'rits' over de hele lijst. Sowieso moet de helft van de lijst van een ander geslacht zijn. Dat is positief, maar het lid zou verkiezen dat de afwisseling van een mannelijke met een vrouwelijke kandidaat verplicht wordt.

Het is heel goed dat het gelijkekansenbeleid bijzondere aandacht zal besteden aan de loopbaankloof en dat de SERV daar een rol in zal spelen. In bedrijven komt het immers nog geregeld voor dat vrouwen voor eenzelfde functie minder betaald worden dan mannen.

2.3. *Tussenkoms van mevrouw Gerda Van Steenberge*

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* merkt een continuïteit in het gelijkekansenbeleid, maar de minister brengt wel degelijk een persoonlijke toets aan. De verandering van het jargon wordt doorgezet. Een vreemdeling werd eerst een allochtoon, vorig jaar een persoon met een verschillende etnisch-culturele achtergrond en nu een nieuwe Vlaming. De minister heeft blijkbaar moeite om de zaken te benoemen. Hij heeft bij de toelichting ook gewaar-schuw voor culpabiliserend taalgebruik. Een gevolg van zijn schrik om bepaalde zaken bij naam te noemen, is verwarring.

In tegenstelling tot de vorige beleidsbrief geeft de nota een definitie van transgender, maar die definitie is bijzonder ruim. De minister gebruikt woorden als transgender, transgendet-rist, een genderbias, confligerende genderopvattingen. Dergelijk woordgebruik hindert de leesbaarheid van de beleidsbrief.

De operationele doelstellingen verschillen weinig van de beleidsbrief van vorig jaar. Voor het lid zijn alle vormen van discriminatie verwerpelijk, maar is vrijheid van meningsuiting ook heel belangrijk. Ze was het eens met veel beleidsaccenten van mevrouw Van Brempt en nu ook weer met grote delen van de beleidsnota.

De OCM heeft zeker zijn nut bewezen. Het is goed dat ze voortgezet wordt.

De tegenstelling man/vrouw wordt verlaten voor de noties gender en genderneutraliteit. Zal dat jargon leiden tot geslachtsneutraliteit en uiteindelijk geslachtsloosheid? Het blijft nodig beide groepen anders te benaderen. Onder het hoofdstuk Gender besteedt de minister veel aandacht aan de combinatie van arbeid en gezin. Vlaams Belang ziet het gezin niet als de optelsom van een man en een vrouw die aan elkaar gelijk moeten worden, maar als een zelfstandige entiteit. Vrouwen en mannen zijn niet volwaardig omdat ze beide voltijdse economische arbeid verrichten. Het gezin moet zelf bepalen hoe de taken verdeeld worden, de overheid hoeft niets van bovenaf op te leggen. Het lid verwijst naar een boek van de studiedienst van de Vlaamse Regering van de hand van de heer Walter Van Dongen, gewijd aan de combinatie arbeid-gezin. Die auteur stelt voor om het ééncostwinnersgezin fiscaal te straffen. Dergelijke overheidsinmenging is ongehoord, het is aan het gezin om autonoom dergelijke beslissingen te nemen.

Welvaart wordt in belangrijke mate bepaald door welzijn. De minister gebruikt het woord welbevinden vaak in de beleidsnota, maar heeft het niet over het welbevinden van vrouwen op de arbeidsmarkt. Welzijn en welvaart zijn echter meer dan economische welvaart. De beleidsnota gaat volledig voorbij aan het vrijwilligerswerk. Als het streefdoel is dat alle vrouwen op de arbeidsmarkt terechtkomen, heeft men misprijzen voor vrouwen die niet-betalend werk verrichten.

In de vorige regeerperiode is een resolutie van mevrouw Hostekint over de loon- en de loopbaankloof aangenomen (*Parl. St.* VI. Parl. 2008-09, nr. 2220/3). Dat voorstel en ook deze beleidsnota willen meisjes aansporen studierichtingen te kiezen die leiden tot beter betaalde jobs, vaak betrekkingen die traditioneel uitgeoefend worden door mannen. Mevrouw Van Steenberge stelt het omgekeerde voor: het opwaarderen van de banen in de zachtere sectoren waar traditioneel meer vrouwen werken. Er is trouwens een tekort aan arbeidskrachten in die sectoren. De leden van de commissie waren het vorige regeerperiode daarmee eens, maar het voorstel van resolutie werd niet aangepast.

Het Scandinavische model wordt vaak herleid tot quota maar er is meer. Er zijn ook flankerende maatregelen. In Finland bedraagt het zwangerschapsverlof twee jaar. Voorts zijn er nog tal van andere maatregelen om de combinatie arbeid-gezin mogelijk te maken. In het Finse Parlement bijvoorbeeld eindigen commissievergaderingen en plenaire vergaderingen ten laatste om 17 uur. Met de juiste flankerende maatregelen zullen er meer vrouwen in de politiek en in leidende functies komen. Het lid is van mening veranderd over de quota. Quota kunnen zinvol zijn, maar niet zonder flankerende maatregelen. In Nederland verrichten meer vrouwen deeltijdse arbeid, zonder dat er een waardeoordeel aan verbonden is.

Het lid suggereert de minister te onderzoeken hoe de gezinnen de arbeid zelf zouden verdelen als er geen financiële beperkingen waren. De keuzes worden immers vooral bepaald door financiële motieven: veel partners werken allebei fulltime om financiële redenen. De enquête van voormalig minister Kathleen Van Brempt 'Gezinnen onder druk' zocht vooral naar de grootste problemen van partners die allebei buitenhuis werken. De rush om de kinderen 's ochtends en 's avonds tijdig af te halen, is de grootste moeilijkheid. De studie onderzocht niet of een partner thuis zou blijven als het financieel haalbaar is. Als een van de ouders de mogelijkheid zou hebben om de eerste twee tot drie levensjaren thuis te blijven voor de opvoeding van de kinderen, dan zou heel wat van die stress wegvallen.

UNICEF stelde vorig jaar dat kinderen het eerste jaar best opgevoed worden door de moeder, niet in crèches of door onthaalmoeders. Plots is ook Open Vld voorstander van dienstencheques voor kinderopvang thuis. Toen het lid dat voorstel twee jaar geleden in het kader van het opvoedersloon lanceerde, werd dat afgedaan als een oproep om de vrouw aan de haard te houden. Nochtans konden die zogenaamde kindercheques gebruikt worden om een van de ouders, de man of de vrouw, drie jaar voor de kinderen te laten zorgen. In plaats van de opvang te subsidiëren, zou een gezin bij een geboorte cheques

krijgen. Daarmee kan het kinderopvang betalen, of het geld zelf houden als een partner thuis blijft om voor de kinderen te zorgen.

Voor het lid primeert het belang van het kind. Het kinderrechtenrapport bewijst dat de meeste klachten van kinderen handelen over echtscheidingen en over het feit dat ouders amper thuis zijn. Het beleid heeft daar geen aandacht voor, meer nog, er is geen echt Vlaams gezinsbeleid.

Het is goed dat de minister aandacht heeft voor de alleenstaande ouder. Veel alleenstaande ouders moeten kiezen tussen een vaak beperkt loon met hoge kosten voor kinderopvang, of thuisblijven. Alleenstaande moeders die thuis blijven om voor de kinderen te zorgen, worden dan wel scheef bekeken omdat ze niet buitenhuis werken. De foute veronderstelling dat vrouwen zich alleen kunnen ontplooien als ze betaalde arbeid verrichten, is daar niet vreemd aan. Een opvoedersloon zou hun problemen kunnen vermilderen.

De minister wil focussen op mensen met een handicap en die groep voor het eerst zien als een specifieke doelgroep in het gelijkheidsbeleid. Dat is goed, maar het lid heeft niet ondervonden dat gehandicapten voorheen geen doelgroep waren.

In het kader van de toegankelijkheid vraagt het lid de minister niet te vergeten de taalwetten strikt toe te passen. De minister zegt dat mensen van vreemde origine het niet gemakkelijk hebben omdat het Nederlands niet hun moedertaal is. Het kan echter niet de bedoeling zijn een andere taal te gebruiken dan het Nederlands.

Seksuele identiteit wordt ruimer behandeld dan vorige regeerperiode, desalniettemin mist het lid enkele aspecten. Daarenboven maakt de minister een amalgaam van de cijfers. Dat er studies gebeuren is een goede zaak, maar de privacy mag niet in het gedrang komen. Het lid verwijst naar een vraag uit een enquête waarin jongeren gevraagd werden of hun seksuele identiteit bespreekbaar is in het gezin. Dat gaat te ver, de overheid heeft daar geen zaken mee.

Bij de operationele doelstellingen over seksuele identiteit mist het lid de gezondheidsdoelstellingen. In zijn toelichting verwees de minister naar het probleem van hiv-besmetting bij homo's, in zijn beleidsnota niet. Nochtans is het aantal besmettingen gestegen tot het niveau van 1989. De campagnes van Sensoa hebben hun doel dus niet bereikt. Het is dan ook jammer dat de coördinerende minister er niets over vermeldt.

Het gelijkheidsbeleid zet in op de 'empowerment' van nieuwe Vlamingen. In tegenstelling tot wat de minister in de beleidsnota zegt, kwam de etnisch-culturele diversiteit wel degelijk als afzonderlijk thema naar voren in de vorige beleidsbrief. Waarom worden de operationele doelstellingen (13.1, 13.2, 13.3) onder meer over genderbewustzijn en evenwichtige participatie aan huishoud- en zorgtaken, apart vernoemd bij de nieuwe Vlamingen? De minister spreekt ook over "het verbeteren van het welbevinden van allochtone holebi's" en zelfs over "de openheid binnen de witte holebibeweging voor etnisch-culturele verscheidenheid". Als een Vlaams Belanglid zoiets zou zeggen, zou dat allicht leiden tot een klacht bij een of ander meldpunt.

Anderzijds durft de minister het niet aan om duidelijk te stellen dat de moslimgemeenschap de westerse normen en waarden en dus ook de gelijkheid van man en vrouw niet aanvaardt. Ook het aspect inburgering ontbreekt. Door de operationele doelstellingen voor nieuwe Vlamingen apart te vermelden, gaat de minister zelfs in tegen het inburgering-idee.

In verband met de generieke initiatieven, verwijst het lid naar haar opmerkingen over de steunpunten en het Antidiscriminatie-decreet bij de begroting.

2.4. Tussenkost van mevrouw Fatma Pehlivan

Mevrouw *Fatma Pehlivan* betuigt de steun van sp.a aan de beleidsnota. De doelstellingen zijn ambitieus en worden hopelijk tegen het einde van de regeerperiode gerealiseerd. Het lid stoort zich eraan dat problemen van bepaalde groepen in de samenleving veralgemeend worden. Mevrouw Van Steenberge bezondigde zich daaraan, volgens mevrouw Pehlivan. Extremisme bestaat in alle groepen, niet alleen in de moslimgemeenschap. Er zijn evengoed roldoorbrekende voorbeelden in die gemeenschap, waarbij de man het huishouden doet en voor de kinderen zorgt en de vrouw gaat werken. Het komt erop aan ook die voorbeelden in beeld te brengen. De minister besteedt te weinig aandacht aan positieve beeldvorming. Dat betekent helemaal niet dat het lid de problemen wil verdoezelen.

De minister kondigt terecht maatregelen aan om de problemen van de etnische minderheden te lijf te gaan. Ze hebben het immers moeilijk op het vlak van onderwijs, tewerkstelling en armoede. Ook de discriminatie neemt toe.

De minister wil het middenveld betrekken bij zijn beleid, maar het lid mist een engagementsverklaring, een soort protocol met resultaatsverbintenissen. Zal de minister dergelijke verbintenis aangaan?

2.5. Tussenkost van mevrouw Elisabeth Meuleman

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* is tevreden over heel wat elementen van de beleidsnota, maar heeft twee algemene opmerkingen. De eerste gaat over de etnisch-culturele diversiteit. De minister heeft het ook daar vooral over genderbewustzijn, over een evenredige en evenwichtige participatie tussen mannen en vrouwen aan huishoudelijke en zorgtaken, over relatieproblemen. De operationele doelstellingen met empowerment en inburgering als centrale elementen, geven het idee dat de minister streeft naar een uniforme samenleving. Het lijkt wel of de allochtoon volledig moet beantwoorden aan de hier geldende normen en waarden. Inburgering is een goede zaak maar moet samengaan met respect voor de andere culturen. In hoeverre wil de minister inzetten op de echte multiculturele samenleving, waarbij actief pluralisme en diversiteit nagestreefd worden? Durft hij ook de autochtone bewoners vragen om een zeker begrip te hebben voor de allochtone burgers? Het tweezijdige van het migratiedebat blijkt te weinig uit de beleidsnota.

Ten tweede is het beleid van de minister op het vlak van gender een voortzetting van de vorige regeerperiode. Vlaanderen heeft echter een breuk nodig. Aan nog geen 5 percent van de bedrijven staat een vrouw aan het hoofd. Slechts 6,7 percent van de leden van de raad van bestuur van beursgenoteerde bedrijven zijn vrouwen. Amper 12 percent van de kmo's wordt geleid door een vrouw. Een luttel 17 percent van de kabinetsleden is van het vrouwelijke geslacht, voor de overheid is dat 19 percent. De situatie is dus schrijnend. Een onderzoek bewijst dat bij ongewijzigd beleid nog 150 jaar nodig is om een gelijkheid van man en vrouw in de bestuursfuncties te bereiken.

Meer en meer begint men in te zien dat quota, oorspronkelijk gezien als een laatste redmiddel, nodig zijn om verandering te brengen. Het invoeren van quota in Noorwegen heeft de vertegenwoordiging van vrouwen in de raad van bestuur op vier jaar tijd doen toenemen van 15 naar 44 percent. Dergelijke quota zijn een federale bevoegdheid, maar een degelijk flankerend beleid is evenzeer noodzakelijk. Dat beleid moet maatregelen bevatten voor de gezinnen maar ook voor de bedrijven, dus zowel voor werkgevers als voor werknemers.

De operationele doelstellingen blijven echter bijzonder vaag. De minister zal dan wel stimulerende en ondersteunende maatregelen uitwerken die de ondervertegenwoordiging van vrouwen in raden van bestuur veranderen en zich laten inspireren door succesvolle Scandinavische voorbeelden. Voor het ouderschapsverlof plant hij acties, gericht op de

gezinnen en op de werkgevers om een evenwichtige opname van het ouderschapsverlof te stimuleren. De minister wil de werkgevers sensibiliseren en ondersteunen en gender- en combinatievriendelijke maatregelen nemen voor zowel mannelijke als vrouwelijke werknemers. Kortom, veel vage woorden.

Het lid had liever concretere maatregelen gezien. Het Vrouwen Overleg Comité stelt een verplicht geboorteverlof voor mannen voor en een bonus als beide partners ouderschapsverlof nemen. Ook voor bedrijven zijn er welomschreven initiatieven mogelijk, zoals mentorschap, begeleiding voor diversiteitsplannen, financiële ondersteuning voor investeringen in de loopbaan van vrouwen. De situatie is zo schrijnend dat een heel concreet actieplan in samenwerking met het federale niveau dringend is.

2.6. *Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn*

Mevrouw *Sabine Poleyn* verwijst naar resolutie 1325 over Vrouwen en Vrede van de VN Veiligheidsraad. Die resolutie vraagt aandacht voor de rol van vrouwen in internationale conflicten en vooral in de vredesopbouw nadien. De federale overheid heeft in maart 2009 eindelijk een nationaal actieplan opgesteld met een aantal initiatieven om die resolutie te implementeren. Dat actieplan zegt niets over de rol van gemeenschappen en gewesten. Naar aanleiding van een vraag om uitleg (*Hand. Vl. Parl. 2007-08, nr. C184*) heeft de toenmalige minister voor Buitenlands Beleid, de heer Geert Bourgeois, bevestigd dat een Vlaams actieplan nodig is, maar er staat niets over in de beleidsbrief. Nochtans zijn de mogelijkheden legio. De Vlaamse vertegenwoordigers in het buitenland zijn allemaal mannen. De universiteiten beschikken over heel wat expertise inzake vredesonderzoek die ruimer aangewend kan worden. Voorts kan ook het vredesonderzoek meer op gender toegepast worden. Het beleid kan ook de rol van vrouwen en meisjes bij conflicten duidelijker maken.

Vlaanderen zit in het kader van het Belgische voorzitterschap enkele ministerraden voor, onder meer van Onderwijs en Jeugd. Maakt Gelijke Kansen daar deel uit van uit? De minister wil over de holebi's een side-event bij de Equality Summit organiseren. Plant de minister nog initiatieven voor gelijke kansen in het kader van dat Belgische voorzitterschap?

Voor de transversale of horizontale component van het gelijkekansenbeleid zegt de minister met de andere ministers contact te zullen nemen, maar hij vernoemt daarbij alleen het beleidsdomein Inburgering. Het lid suggereert nog een paar andere domeinen. Vooreerst is er het Buitenlands Beleid. Gender staat immers ook in het kaderdecreet Ontwikkelingssamenwerking als transversaal thema. Een ander domein is Onderwijs. Vooral inzake studieoriëntering is er nog heel wat werk om meer vrouwen naar technische beroepen en meer mannen naar pedagogische beroepen te leiden. Het lid vindt het laatste aspect het belangrijkste. Het is echt noodzakelijk dat jongens en meisjes les krijgen van zowel mannen als vrouwen.

Het lid suggereert de minister ook contact op te nemen met de minister van Jeugd. De Jeugdraad stelt voor om het voorstel van gelijkekansenstoets op een of andere manier te koppelen aan de JoKER (jongeren- en kind-effectrapport) en de RIA (reguleringsimpactanalyse). Ook met de minister van Welzijn zijn contacten zinvol, het lid denkt aan de artsen die door hun te mannelijke denkwijze, soms problemen van vrouwen verkeerd diagnosticeren.

Het is goed dat de minister gender ziet als een te doorprikken, door de socialisatie doorgegeven constructie. Op pagina 6 schrijft hij echter dat het doel van het gelijkekansenbeleid het wegwerken van de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen is. Mannen en vrouwen zijn verschillend, ze moeten gelijke kansen krijgen. Het lid hoopt niet dat de minister naar volledige gelijkheid streeft, net door de verschillen te erkennen kan er gericht aan gelijke kansen gewerkt worden.

Mevrouw Poleyn vindt het positief dat de minister het VN-verdrag voor personen met een handicap als basis neemt voor zijn beleid. Ook bij het inclusieve beleid is het nodig de verschillen te erkennen. Scholen moeten bijvoorbeeld de middelen krijgen om een aanbod op maat uit te werken, en dat hoeft niet altijd per se in het gewone onderwijs te zijn.

2.7. *Tussenkost van mevrouw Irina De Knop*

De fractie van mevrouw *Irina De Knop* staat heel positief tegenover het horizontale en geïntegreerde holebibeleid dat de minister ontwikkelt in zijn beleidsnota. De optie voor een nieuw actieplan is terecht, maar is men ook van plan het vorige te evalueren? Zo ja, kan die evaluatie dan gedeeld worden met het parlement? Het lid is bijvoorbeeld geïnteresseerd in de mate waarin het vorige plan al dan niet volledig is uitgevoerd.

Anderzijds betreurt haar fractie wel dat holebi's opnieuw niet apart als kansengroep zijn opgenomen. Volgens haar zou dat nochtans nuttig zijn voor de zichtbaarheid. De bestaande tolerantie voor homoseksualiteit is vaak schijn. Er is nog steeds sprake van discriminatie en structurele belemmeringen. Men kan daar niet genoeg aandacht aan besteden, onderstreept het lid.

Vervolgens informeert mevrouw De Knop naar de timing, de gesprekspartners, de procedure en het budget voor het komende actieplan. In dat verband wijst zij erop dat een aanpak over verschillende jaren heen een structurele in de plaats van de huidige, jaarlijkse financiering vereist. Is een decretale regeling met criteria voor erkenning niet wenselijk, zoals ook Çavaria wil?

Het is goed dat de minister in zijn nota ook aandacht heeft voor specifieke doelgroepen. Als eerste noemt zij de jongeren, gezien de negatieve instelling bij de heteroseksuelen van die leeftijdsgroep. De vergroting van begrip en kennis vraagt om een gericht beleid, waarin het onderwijs een belangrijke rol kan spelen. Het samengaan van beide bevoegdheden binnen één portefeuille biedt volgens Open Vld kansen. De houding van de onderwijzers is cruciaal, maar ook holebi-organisaties zouden het thema bespreekbaar kunnen maken op scholen.

Vertrouwenspersonen zijn belangrijk voor adolescenten die zelf of in hun kennissenkring met de aanvaarding van homoseksualiteit worden geconfronteerd. Het lid wijst op de verhoogde kans op depressie en zelfdoding. Wat onderneemt de minister? Is hij bereid binnen de scholen meldpunten met vertrouwenspersonen op te richten? Gezien het belang van goede informatie, is de expertendatabank van de vorige regering een goede aanzet, die men bovendien zou moeten ter beschikking stellen van het bredere werkveld.

De aandacht voor allochtonen in dit verband is absoluut terecht, want homoseksualiteit is een taboe in die gemeenschap. Cruciaal is daarom een goede samenwerking met organisaties als Merhaba in Brussel. Bij ouderen is dan weer sprake van toenemende vereenzaming. Met het oog daarop stelt Open Vld een diversiteitstoets in rust- en verzorgingstehuizen voor, zodat men vanaf de intake rekening kan houden met de geardeheid. Ook een Vlaamse variant van de Nederlandse 'roze belweek' vindt zij een leuk en goedkoop idee.

Vervolgens pleit het lid voor een holebibeleid door de minister van Welzijn. Zij hoopt dat minister Smet zijn collega daartoe zal aansporen.

Er ontbreekt nog steeds een gecoördineerd, Vlaams aids- en hiv-beleid, hoewel de cijfers aantonen dat vooral de homogemeenschap wordt getroffen. Om meer besmettingen te voorkomen, pleit het lid voor overleg tussen de minister en zijn federale en Vlaamse collega's van Volksgezondheid. Open Vld stelt ook voor dat voldoende geld wordt vrijgemaakt

voor veldwerk. De leemte die het vroegere aidsteam naliet, is nog niet helemaal opgevuld, meent zij.

De Open Vld-fractie is enigszins verrast dat de holebivriendelijke werkvloer ontbreekt in de beleidsnota. Er is ondertussen interessant studiewerk daarover verricht maar het werk is allesbehalve af. Dat slechts 50 op 1200 bedrijven reageerden op de Rainbow Awards, spreekt boekdelen. Een goede praktijkengids is een goede opstap maar een goed onthaalbeleid in bedrijven is even belangrijk. Ook hier kunnen vertrouwenspersonen een cruciale rol spelen.

Het laatste ‘roze’ taboe is sport. Alle grote federaties moeten aangemoedigd worden om het charter te ondertekenen dat werd voorgesteld bij het begin van de Eurogames in Antwerpen. Zij zouden eveneens moeten deelnemen aan de affichecampagnes ter bewustmaking. De Vlaamse Regering moet ook de gemeenten aansporen om initiatieven te nemen via de sportraden. De lokale besturen ontbreken trouwens algemeen in de nota. Een lokaal holebibeleid hoeft nochtans niet veel geld te kosten, terwijl het wel het bewustzijn verhoogt.

2.8. *Tussenkoms van de heer Boudewijn Bouckaert*

De heer *Boudewijn Bouckaert* gaat eerst in op het onderdeel van de beleidsnota dat verband houdt met de diepere samenlevingsproblematiek van discriminatie. Het antidiscriminatiebeleid krijgt vorm in enkele operationele doelstellingen, waarvan de voorzitter de meldpunten noemt, evenals de interfederalisering van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding, en de samenwerkingsovereenkomsten. De LDD-fractie heeft fundamentele kritiek op die aanpak, maar zij geeft toe dat sommige opties reeds genomen werden voor deze regering aantrad.

De heer Bouckaert wil wel duidelijk zijn: LDD beschouwt discriminatie, in de zin van een niet-functionele ongelijkheid in behandeling, als iets verwerpelijk. Zij leidt in hoofde van het slachtoffer tot gevoelens van vernedering en exclusie, terwijl zij op maatschappelijk vlak kan leiden tot fragmentering en conflictgedrag. Het terugdringen van discriminatie, in de zin zoals hier geformuleerd, beschouwt hij als beschavingsvooruitgang, als een verdere verfijning van onze westerse beschavingscontext, waarvan de verdediging voor zijn partij een centraal punt is.

Het doel heiligt echter niet alle middelen. Bovendien gebeurt het al te vaak in discussies over discriminatie en andere met politieke correctheid beladen onderwerpen, dat degene die een bepaald middel aanvalt, met pek en veren wordt besmeurd met de insinuatie dat hij of zij de heimelijke agenda heeft om ook de doelstelling tegen te gaan. Wie bijvoorbeeld een bepaalde vorm van racismebestrijding aanvalt, wordt in de discussie gediskwalificeerd als een racist; wie de courant geworden bestuurspraktijken van de machtspartijen aanklaagt, wordt te kijk gezet als een populist; wie de gecanoniseerde opinies inzake klimaatopwarming durft te betwijfelen, is een klimaatscepticus en dus een misdadiger tegen de menselijkheid.

Voor LDD vormen spanningen en conflicten tussen personen en/of groepen van verschillende etnische afkomst niet per se een verhaal van daders en slachtoffers, van goeden en slechten, van de bange blanke man die de onschuldige en machteloze allochtoon jent en discrimineert. Het is dikwijls een tweezijdig verhaal van verankerde vooroordelen aan beide kanten, van de weigering van integratie, van een door de verpampering opgedreven slachtoffercultuur, ergo gebrek aan verantwoordelijkheid.

Het systeem van de meldpunten berust op de dichotomie van slachtoffer en dader, waarbij de eerste de kans krijgt de tweede aan de schandpaal te nagelen. Er zit duidelijk een DDR-geurtje of een van nationaalsocialistische ‘Fahndung’ aan een systeem waarin ieder-

een wordt opgeroepen iedereen te bespieden, ten einde al het onkruid uit de samenleving te wieden en de perfecte modelsamenleving, de politiek correcte heilstaat te creëren. De heer Bouckaert vreest dat dergelijke meldpunten vrij agressief te werk gaan, deels om hun bestaansrecht te bewijzen – zoals antifascisten fascisten nodig hebben en desnoods uitvinden – deels onder invloed van allerlei drukkingsgroepen.

Vooraf door de omkering van de bewijslast, die in het Antidiscriminatie-decreet werd ingevoerd, ontstaat het risico dat bedrijven zich voortdurend moeten wapenen tegen oneigenlijke aanklachten voor discriminatie. De voorzitter citeert voormalig gedelegeerd Voka-bestuurder Philippe Muylers: “De werkgever zal zich moeten indekken met een stapel rapporten zodat hij zich tegen een klacht kan wapenen. Van pure administratieve overlast gesproken.” En verder: “Indien iemand naar een meldpunt stapt, dan wordt de getuige beschermd voor twaalf maanden. Het is logisch dat iemand in een gevoelige periode van bescherming kan genieten. Maar twaalf maanden? Wij vrezen allen dat dit op termijn tot misbruik zal leiden. Iemand die wordt bedreigd met ontslag kan een vermoeden van discriminatie uiten waardoor hij voor een jaar beschermd is. Wij vrezen dat de initiële voordelen van een bemiddelingsprocedure volledig zullen gehypothekeerd worden door die enkelingen, waardoor je bij bedrijven een omgekeerd effect zal krijgen.”

De LDD-fractie is niet gewonnen voor het voorgenomen systeem van meldpunten. Een naamswijziging tot bemiddelingspunten zou al heel wat beterschap brengen. Over het algemeen is de fractie van de heer Bouckaert meer gewonnen voor positieve aansturing van arbeidsmarkten, huurmarkten, het onderwijsveld enzovoort om de discriminatie terug te dringen. De naar brandstapels ruikende meldpunten lijken haar niet de juiste methode.

Het wettelijke kader, dat gevormd wordt door Gelijkheidsdecreet en het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juli 2009 tot vaststelling van de voorwaarden voor erkenning en subsidiëring van de gelijkebehandelingsbureaus, biedt alvast te weinig aanknopingspunten voor een gerichte aansturing van de meldpunten. Op zijn minst zijn specifieke gedragsvoorschriften voor de meldpunten nodig. Indien er nog geen gedragslijnen door de overheid zijn bepaald, dan dienen die dringend bij omzendbrief te worden vastgelegd en in het Vlaams Parlement besproken te worden.

Meldpunten moeten zich vooral richten op het zoeken naar oplossingen in der minne. Zij mogen geen medewerking verlenen aan het oneigenlijke inroepen van discriminatie door leden van minderheidsgroepen, bijvoorbeeld als de klager niet ingaat op een redelijk voorstel tot minnelijke schikking. Hun wetenschappelijk onderzoek moet zich ook richten op elementen à décharge, zoals het attitudeprobleem bij grote groepen allochtone jongeren.

De grote aandacht van de beleidsnota voor de toegankelijkheid van publieke plaatsen voor gehandicapte personen is terecht. De heer Bouckaert waarschuwt wel voor demagogie. Hij pleit ervoor het beginsel van de redelijkheid een grotere rol te laten spelen in het beleid voor sociale inclusie voor personen met een handicap. Het recht op inclusie moet afgewogen tegen de kosten van de aanpassingen aan de infrastructuur. Met het oog op meer realisme en effectiviteit bepleit LDD ‘redelijk’ te preciseren als noodzakelijk en evenredig. Dat wil zeggen dat de noodzaak moet blijken en dat de kosten in verhouding moeten zijn tot de baten voor de gehandicapte personen.

De heer Bouckaert wil weten of, en in welke mate de minister bij elke maatregel tot sociale inclusie een kosten-batenanalyse zal opleggen aan elke geplande facilitering? Hoe hoog raamt hij de totale kosten van zijn horizontale beleid sociale inclusie? Welke beleidsdomeinen zullen die bijkomende kosten dragen?

De LDD-fractie waardeert het moedige voornemen tot een gesprek met de allochtone gemeenschap over hun discriminerende opvattingen over holebi's, vrouwen en politiek

andersdenkenden. Het mag immers niet zo zijn dat een sociale groep die gediscrimineerd werd, met de fluwelen handschoen wordt aangepakt als hij zelf discrimineert, besluit de heer Bouckaert.

2.9. *Antwoord van de minister*

2.9.1. *Inleidende beschouwingen*

Minister *Pascal Smet* voelt zich door de commissie gesteund bij de verdere uitvoering van een sterk Vlaams gelijkekansenbeleid. Hij leidt zijn antwoord in met twee bedenkingen over de inhoud en de draagwijdte ervan.

De beleidsnota ‘Samen gelijke kansen versterken’ schetst de contouren en de klemtonen van het gelijkekansenbeleid voor deze legislatuur. Cruciaal is dat het zowel een verticale als een horizontale, of beter een transversale component heeft. Die laatste wil hij uitwerken via de OCM. De minister onderstreept dat hij het hier voornamelijk over de vorm en niet over de inhoud van dat transversale beleid heeft. De concrete invulling wordt immers bepaald in samenspraak met de andere ministers in de Vlaamse Regering en zal blijken uit het nieuwe doelstellingenkader dat de regering, zoals vereist is in het Gelijkekansendecreet, uiterlijk in april 2010 zal bepalen. De spreker zal dit proces als coördinerend minister voeden en inspireren.

Een aantal van de inhoudelijke aandachtspunten die in de vragen, onder meer van mevrouw Poleyn en van mevrouw Van Steenberge, terugkwamen, stond al op zijn lijst. Uiteraard zal hij ze meenemen in het overleg dat hij, in eerste instantie via de betrokken administraties, zal voeren met zijn collega-ministers in het kader van de OCM. Hij denkt bijvoorbeeld aan het aanpakken van de genderdimensie in armoede, en aan de opmaak van een Vlaams actieplan voor de implementatie van VN-resolutie 1325, waarnaar mevrouw Poleyn verwees en die handelt over het vraagstuk van vrouwen in relatie met veiligheid en vrede. Hij noemt verder de bestrijding van de seksesegregatie in het onderwijs, de aanpak van de hoge hiv-prevalentie bij homo's, maatregelen die de combinatie van arbeid en zorg vergemakkelijken, en het stimuleren van vrouwelijk ondernemerschap – waarnaar mevrouw Brusseel verwees. Al deze punten moeten uiteindelijk terechtkomen in het beleid van de bevoegde ministers en zullen verzameld worden in de genoemde doelstellingsnota.

Met zijn tweede inleidende bemerking reageert de minister op de kritiek van onder meer mevrouw Meuleman dat zijn beleidsnota niet overal even concreet is. Dat komt doordat de nota alleen krachtlijnen en prioriteiten aangeeft, die later in de beleidsbrieven uitgewerkt zullen worden. Andere mensen vinden trouwens dat de nota wel heel concreet is, merkt hij op.

2.9.2. *Masterplan Gelijke Kansen*

Vervolgens gaat de minister dieper in op de inhoud en begint daarbij met het masterplan Gelijke Kansen. Het behoort tot de transversale aanpak, die zoals gezegd verloopt volgens de open coördinatiemethode. Hij doet dat zelf voor alle thema's waarvoor hij als minister van Gelijke Kansen functioneel bevoegd is, namelijk gender, seksuele identiteit, handicap en toegankelijkheid. De minister heeft daarbij oog voor de kruisingen van deze thema's met andere aspecten die een risico vormen op achterstelling, in het bijzonder de etnisch-culturele verscheidenheid. Alle beleidsonderdelen die over die laatste handelen, zijn gebundeld in een afzonderlijk hoofdstuk.

Het werken aan gelijke kansen – inclusief de transversale aanpak – is geregeld in het Gelijkekansendecreet van 10 juli 2008. Dat zet enkele Europese antidiscriminatie-richtlijnen om, maar doet meer dan dat. Het vormt immers ook de grondslag voor een Vlaams

gelijkebehandelingsbeleid. Maar de gronden waarvan sprake in het decreet zijn ruimer dan de bevoegdheden van de minister. Hijzelf zal een coördinerende, stimulerende en voerende rol spelen in de totstandkoming van een masterplan Gelijke Kansen op het vlak van gender, seksuele identiteit, toegankelijkheid, handicap en bepaalde aspecten van etnisch-culturele diversiteit.

Daarnaast zal hij contact opnemen met de ministers van Inburgering en Welzijn om te onderzoeken welke bijdrage zij kunnen leveren op het vlak van het coördineren van een transversaal gelijkekansenbeleid met betrekking tot etnisch-culturele diversiteit en leeftijd. Voor wat leeftijd betreft, spreekt het voor zich dat de minister ook aansluiting zal zoeken met het jeugdbeleid waarvoor hijzelf bevoegd is. Op die manier kan er in de toekomst één geïntegreerd masterplan komen.

Wat het middenveld betreft, heeft de administratie een brede waaier aan organisaties uitgenodigd om door hen gewenste gelijkekansen doelstellingen voor de Vlaamse overheid te formuleren. De resultaten van die bevraging worden meegenomen door de ambtelijke commissie Gelijke Kansen bij de opmaak van een voorstel van doelstellingenkader. Dat voorstel wordt in de lente van 2010 aan de Vlaamse Regering overgemaakt, na terugkoppeling naar de middenveldorganisaties die reageerden op de bevraging.

Met betrekking tot de gelijkekansenindicatoren antwoordt de minister dat hij ernaar streeft ze klaar te hebben tegen april 2010, samen met doelstellingenkader. De formulering wordt voorbereid door de Studiedienst van de Vlaamse Regering, het steunpunt Gelijkekansenbeleid, de ambtelijke commissie Gelijke Kansen en zijn administratie.

– *Replieken*

Mevrouw *Sabine Poleyn* vraagt of het Vlaams actieplan rond VN-resolutie 1325, de initiatieven voor vrouwelijk ondernemerschap (die lokaal de vorm van zelfstandige arbeid kan aannemen) en armoede en gender allemaal deel uitmaken van het masterplan. Minister *Pascal Smet* bevestigt dat en herhaalt het voornemen om tegen de decretaal bepaalde datum van april 2010 een doelstellingenkader klaar te hebben. De uitwerking daarvan zal in overleg met de collega's gebeuren.

2.9.3. *Interfederalisering CGKR en Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen*

De *minister* merkt op dat de aanwijzing van een of meerdere onafhankelijke organen die in rechte kunnen optreden in geschillen waartoe het Gelijkekansendecreet aanleiding kan geven, een dwingend karakter heeft want zij wordt opgelegd door Europese richtlijnen. Het principe van die verplichting is vertaald in het Gelijkekansendecreet. Op federaal niveau kan men een beroep doen op het Centrum voor de Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding en, voor wat gendergerelateerde discriminaties betreft, op het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen.

De onderhandelingen over de interfederalisering van het Centrum voor de Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding zijn intussen formeel opgestart. De interkabinettenwerkgroep die zich buigt over het samenwerkingsakkoord kwam op 9 december 2009 voor het eerst samen op uitnodiging van federaal minister Milquet. De Vlaamse delegatie heeft aangedrongen op een strak vergaderschema dat snel moet leiden tot een samenwerkingsakkoord. Alertheid is aangewezen, want de tweede vergadering werd ondertussen door minister Milquet al uitgesteld. De minister wijst op het budgettaire gevolg van de operatie: 600.000 euro per jaar. Het is aan de volledige Vlaamse Regering om dit bedrag ter beschikking te stellen.

De samenwerking met het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen ligt moeilijker. Het instituut heeft immers als federale instelling van categorie B een dubbele hoedanigheid. Het vervult enerzijds de rol van onafhankelijk orgaan voor het federale niveau en

valt hiervoor onder het toezicht en de controle van de bevoegde minister, maar niet onder diens hiërarchisch gezag. Anderzijds echter is het ook formeel belast met de voorbereiding en uitvoering van de regeringsbeslissingen en de opvolging van het internationale en Europese beleid inzake de gelijkheid van vrouwen en mannen. Voor dat aspect valt het wel onder het hiërarchisch gezag van de federale minister die belast is met het beleid van de gelijkheid van vrouwen en mannen.

De bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, sluit echter een samenwerkingsakkoord tussen federale overheid en deelstaten dat leidt tot een gezamenlijk beheerde instelling uit, wanneer een dergelijke hiërarchische relatie bestaat tussen een federale minister en de instelling. Gezamenlijk beheer impliceert immers dat de sturing en het toezicht op de instelling worden uitgeoefend door alle betrokken overheden, zonder dat er een exclusieve hiërarchische relatie is met één van hen. De oplossing zou erin kunnen bestaan dat de opdrachten die betrekking hebben op het voorbereiden van regeringsbeslissingen, toevertrouwd worden aan een andere federale overheidsdienst.

– *Replieken*

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* wenst de minister veel succes met zijn interfederalisering. Het probleem sleept al jaren aan en het lid is dan ook niet verbaasd over de afgelasting van een vergadering door minister Milquet. Zij wil weten wanneer de minister zal beslissen dat het genoeg is geweest en dat hij een eigen instituut opricht, ook al zegt zij er meteen bij dat zij geen voorstander is van de instelling op zich. Minister *Pascal Smet* antwoordt dat het regeerakkoord de termijn heeft vastgelegd op één jaar. Als de interfederalisering dan niet rond is, wordt een eigen Vlaams centrum opgericht. Hij wijst erop dat in dat laatste geval de kosten minstens het dubbele zullen bedragen van de huidige raming van 600.000 euro. Mevrouw *Gerda Van Steenberge* repliceert dat er in afwachting niets is.

2.9.4. *Genderbeleid*

De *minister* voert inderdaad bewust een genderbeleid. Dat wil evenwel niet zeggen dat hij geen oog zou hebben voor de concrete problemen of achterstellingen waar vrouwen mee kampen. Hij erkent integendeel volmondig de numerieke ondervertegenwoordiging van vrouwen in bepaalde sectoren en op bepaalde domeinen, en de ondervertegenwoordiging van mannen in andere. Hij erkent volmondig de problemen op het vlak van beeldvorming. Hij erkent volmondig de aanwezigheid van specifieke problemen waar mannen en vrouwen mee geconfronteerd worden. En hij erkent volmondig de verschillende machtsposities die vrouwen en mannen op bepaalde domeinen bekleden.

Hij is er echter van overtuigd dat, als men wil komen tot echte maatschappelijke verandering, men de oorzaken van die achterstelling moet aanpakken. Om daar succesvol in te zijn, moet het Vlaamse gelijkekansenbeleid vooral inzetten op het blootleggen en in vraag stellen van gender als dominant ordeningsprincipe in onze maatschappij. Niet vrouwen en mannen zijn het probleem, maar wel de constructies van mannelijkheid en vrouwelijkheid, en de wijze waarop die de mogelijkheden van en de verwachtingen ten opzichte van vrouwen en mannen beïnvloeden. Het gaat hier dus niet om een ander woord, maar om het streven om niet enkel de symptomen aan te pakken maar ook de oorzaken.

Dat vereist bewustmaking. De minister vindt zijn doelstelling om een genderklik te veroorzaken, absoluut vernieuwend. Tijdens de afgelopen legislatuur werd de term gender consequent gehanteerd, maar er werd niet consequent ingezet op het creëren van inzichten van gendermechanismen bij de burger. Dat lijkt de minister echter noodzakelijk. Een focus op het veranderen van concrete situaties heeft pas echt kans op slagen, als burgers ook zicht krijgen op het feit dat die situaties het gevolg zijn van gendermechanismen.

Dat is niet iets wat men kan bereiken met één campagne of één project. Het is een taak die de komende tien jaar zal moeten worden aangepakt volgens een stappenplan, met daarin onder meer informatieverstrekking en expertisebevorderende acties tot onderzoek. In dat verband kan de minister mevrouw Heeren meteen geruststellen dat het beleid inzake genderonderzoek wel degelijk wordt voortgezet. Er vindt nog altijd onderzoek plaats naar de positie van vrouwen en mannen, en naar de werking van gendermechanismen. Een groot deel gebeurt op continue basis in het steunpunt Gelijkekansenbeleid, dat niet enkel specifiek rond dit thema onderzoek verricht, maar ook systematisch een genderperspectief integreert in zijn andere onderzoekslijnen.

In antwoord op de opmerking van mevrouw Veerle Heeren, stelt de minister dat het niet is omdat M/V niet uitdrukkelijk in de tekst staat dat het niet belangrijk is. Gender gaat over de gelijkheid van man en vrouw, maar over nog veel meer. Het beleid wil de structurele achterstellingsmechanismen aanpakken, dus eigenlijk een stap verder gaan. Het taalgebruik is daaraan aangepast. De beleidsnota is doordrongen van de gelijkheid M/V, de cross-over staat er trouwens ook in. De minister waarschuwt voor een al te grote fixatie op het hanteren van de term M/V, daardoor lijkt het alsof de betrokkenen de andere facetten niet belangrijk vinden.

– *Replieken*

Mevrouw *Sabine Poleyn* is het ermee eens om de sociale constructie van gender te doorprikken. Tegelijk vindt zij dat meer onderzoek nodig is naar de verschillen tussen mannen en vrouwen. Ze geeft als voorbeeld dat een hogere vertegenwoordiging van vrouwen in de raden van bestuur van multinationals ook een andere – meer voorzichtigere – bestuursstijl met zich meebrengt. Het is dat verschil dat haar interesseert, en de winst die het kan opleveren om mensen te stimuleren om deel te nemen aan een sector waarin hun sekse ondervertegenwoordigd is (zoals mannen in de zorgsector). Ze merkt op dat de uitwisseling niet overal mogelijk is. Het lid is ervan overtuigd dat voor een baby gedurende de eerste zes maanden de moeder vanzelf de enige referentiepersoon is en dus de belangrijkste rol speelt. In dat verband pleit ze ervoor naast gender ook aandacht te hebben voor het belang van het kind.

Verder informeert zij of de minister als thema opneemt dat gezondheidszorg niet genderneutraal is. Als voorbeeld geeft zij dat vrouwen anders over hun ziekte communiceren dan mannen, terwijl mannelijke artsen dat niet altijd detecteren. Is de minister in dat verband van plan het door haar genoemde onderzoek naar de verschillen tussen mannen en vrouwen te laten uitvoeren in het kader van de voortzetting van het genderonderzoek? Het voorbeeld dat het lid gaf, is nieuw voor minister *Pascal Smet*, maar hij is bereid het thema te laten onderzoeken.

2.9.5. *Evenwichtige aanwezigheid van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen*

De *minister* bevestigt dat voor het Vlaamse gelijkekansenbeleid de evenwichtige aanwezigheid van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen een zeer belangrijke uitdaging is, zowel bij de Vlaamse overheid als in de privésector. Het verschil tussen de cijfers in de beleidsnota en die van zijn voorganger komt doordat de zijne recenter en nauwkeuriger zijn. De vorige, die werden bekendgemaakt in februari 2009, werden opgesteld op basis van de screening van een beperkt aantal Vlaamse advies- en bestuursorganen.

Er bestond op dat ogenblik immers nog geen applicatie om de VLIOM-databank (Vlaamse instellingen, organen en mandaten) in te zetten voor het verzamelen van de cijfers. Later werd deze echter uitgebreid en heeft ze nu een tabblad Vertegenwoordiging voor elk advies- en bestuursorgaan. Dat is gebeurd op initiatief van en gefinancierd door het Vlaamse gelijkekansenbeleid. Het tabblad toont of het orgaan onder het toepassingsgebied van het MEP-decreet (meer evenwichtige participatie) valt en of het eraan voldoet. Indien dat niet het geval is, wordt uitgelegd waarom.

Een screening van alle Vlaamse advies- en bestuursorganen, die in opdracht van Gelijke Kansen in Vlaanderen later in 2009 plaatsvond, identificeerde een kleine 500 organen die binnen het toepassingsgebied van het MEP-decreet vallen. Bij de installatie van het nieuwe tabblad in de VLIOM-databank werd éénmalig een overzicht gemaakt van alle organen die in het toepassingsgebied vallen maar niet voldoen. Dat bleken ongeveer 130 organen te zijn, zijnde 1 op 4, het cijfer dat de minister opnam in zijn beleidsnota. Men beschikt thans dus over een instrument om de evenwichtige vertegenwoordiging op te volgen, al kunnen door technische problemen bij de databank echter nog geen overzichtsrapporten gemaakt worden.

Het probleem is bekend bij de afdeling Kanselarij en er wordt gewerkt aan een oplossing. Zodra de rapporteringsmodule van de VLIOM-databank hersteld is, zal de minister een overzicht van de stand van zaken op het vlak van evenwichtige vertegenwoordiging in de Vlaamse advies- en bestuursorganen opstellen en bekendmaken. In afwachting tracht hij wel om wekelijks alle wijzigingen op te volgen die in de ministerraad worden voorgesteld in de samenstelling van adviesraden en raden van bestuur.

Wat het verhogen van de ondervertegenwoordiging van vrouwen in de bestuursorganen binnen de privaatrechtelijke sector betreft, is Vlaanderen niet bevoegd voor het opleggen van quota – die bevoegdheid zit op het federale niveau. Vlaanderen kan alleen stimuleren. De minister haalt daarvoor inspiratie in Scandinavië, onder andere in het Noorse Female Future-project. Dat wordt mede gefinancierd vanuit de Noorse overheid, maar is ontwikkeld door het Verbond der Noorse Ondernemingen. Het programma is erop gericht om meer vrouwen in managementposities en in raden van bestuur te krijgen.

De economische drijfveer om dit programma op te starten, was dat er in Noorwegen een tekort is aan competente managers. Vermits vrouwen in deze beroepscategorie ondervertegenwoordigd zijn, wenste men de bestaande reserve van vrouwen aan te spreken. Een belangrijk element om te slagen, bleek de mate waarin werk en privéleven combineerbaar zijn. Werkgevers worden dan ook aangemoedigd om maatregelen in die zin te treffen en ze kenbaar te maken. De doelstelling van dergelijke communicatie is om aan te geven dat de privésector een aangename plek om werken is.

Het Female Future-programma zelf is een programma om leidinggevend potentieel klaar te stomen en te motiveren voor het opnemen van een leidinggevende functie. Interessant is dat het management van bedrijven zelf een actieve rol krijgt toebedeeld. Bedrijven worden gevraagd om talentrijke vrouwen te detecteren en met hen een gesprek te hebben waarin de vrouwelijke werknemers gewezen wordt op hun potentieel en waarin hun wordt aangeboden dat zij – op kosten van het bedrijf – in het Female Future-programma stappen.

Dat programma bestaat uit een opleidingsonderdeel van vijftien dagen waarin een brede waaier aan kennis wordt aangereikt: inzicht in de bedrijfswetgeving, het lezen van een balans, kennis over de rol van de voorzitter en de leden van de raad van bestuur enzovoort. Na deze periode leggen de cursisten een examen af. De geslaagden komen terecht in een databank waaruit raden van bestuur kunnen rekruteren.

Het programma is erg succesvol. Sinds 2003 volgden reeds meer dan 1000 vrouwen het programma. En wat belangrijker is: alle bedrijven die meedoen aan het programma, hebben inmiddels een evenwichtig samengesteld bestuur. De helft van de deelnemers aan het programma kreeg inmiddels een positie aangeboden in de raad van bestuur van een bedrijf. Het Verbond der Noorse Ondernemingen signaleert bovendien dat het programma een onverwacht positief neveneffect genereerde. Door de aandacht die in het programma besteed wordt aan de rol van raden van bestuur, zijn velen daarvan zichzelf, hun werking en hun rol gaan bevragen, met actievere raden tot gevolg.

Minister Smet overweegt ernstig om de toepassing van dit programma in Vlaanderen in te voeren. Hij voerde al verkennende gesprekken met een werkgeversorganisatie en de Vrouwenraad.

– *Replieken*

Mevrouw *Ann Brusseel* verklaart dat de Open Vld-fractie heel tevreden is met zijn initiatief voor een Vlaamse versie van Female Future.

Volgens minister *Pascal Smet* klopt het dat meer vrouwen in raden van bestuur inderdaad niet alleen beter de samenleving weerspiegelt, maar ook de kijk op problemen verandert. Onderzoek bevestigt dat effect.

2.9.6. *Loopbaankloof*

De loopbaankloof is volgens de *minister* een hardnekkig fenomeen dat zich wereldwijd voordoet en dat bijzonder complex is. De meeste recente cijfers waarover de administratie beschikt, dateren van 2006, maar de minister gelooft niet dat sindsdien veel veranderd is. Het is voor hem duidelijk dat niet één minister dit kan oplossen. Er moet aan worden gewerkt door alle overheden, actoren en stakeholders.

Hij bepleit de opmaak van een Vlaams actieplan ter bestrijding van de loopbaankloof mannen-vrouwen. Daar moet de SERV een rol in spelen, evenals de VLIR (Vlaamse Interuniversitaire Raad), de Vlor (Vlaamse Onderwijsraad), het steunpunt Werk en Sociale Economie, het Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwork Arbeidsmarktrapportering en andere instanties die arbeidsmarktonderzoek verrichten.

Verder wil de minister inzetten op het informeren en sensibiliseren van de Vlaamse burgers over de loopbaankloof, en meer in het bijzonder over de gevolgen van beslissingen op het vlak van studies en werk. Hij onderstreept tegelijk dat hij deeltijds werk of het gebruik van verlofstelsels niet wil ontmoedigen. De minister beseft immers dat de combinatie van twee fulltime jobs en de zorg voor kinderen erg zwaar is, maar vindt wel dat men de consequenties van beslissingen moet kennen en dat ze gedeeld worden door beide partners.

In feite zijn dergelijke beslissingen vandaag in feite automatismen, die worden ingegeven door genderpatronen. Gevolg is dat meestal de vrouw deeltijds gaat werken als er kinderen zijn. Als de relatie stukloopt, gaat de man er financieel op vooruit en de vrouw erop achteruit. Doel is deze rollenpatronen te doorbreken. Het klopt dat nu al de mogelijkheid bestaat om bijvoorbeeld over de financiële consequenties van deeltijdwerk in functie van het gezin, via een notaris, of onderhands tussen partners bindende afspraken te maken. Maar veel mensen weten dat niet. De campagne is erop gericht een standaardclausule aan te bieden die mensen kunnen gebruiken.

De overheid wil niet gaan interveniëren in de taakverdeling binnen het gezin, onderstreept de minister. Hij wil wel dat mensen bewust en goed geïnformeerd kiezen. De vrouw die zich heeft opgeofferd voor het gezin mag niet het slachtoffer worden wanneer haar man, die is blijven werken, er vandoor gaat.

– *Replieken*

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vindt dat men dan beter de sociale rechten wijzigt. De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, vindt het idee wel goed, maar beveelt een juridisch onderzoek aan. Alimentatie van tevoren verdelen kan immers strijdig zijn met de soevereiniteit van de rechtbank.

De *minister* is zich zeer bewust van de genderkloof bij het opnemen van zorgtaken. In vergelijking met de opname van moederschapsrust neemt minder dan de helft van alle vaders bijvoorbeeld de tien dagen vaderschapsverlof op, zo blijkt uit cijfers van 2005. Hij moet natuurlijk rekening houden met de bevoegdheidsverdeling in het land en kan met andere woorden de voorwaarden die het ouderschaps- en vaderschapsverlof regelen niet veranderen. Een eventuele uitbreiding van dergelijke verloven of het inbouwen van verplichte verdeelsleutels over partners behoren dus niet tot zijn mogelijkheden. In de plaats zal hij zich richten op het informeren en sensibiliseren van zowel gezinnen als werkgevers.

Zo zal in 2010 reeds een brochure verschijnen, gericht naar jonge ouders. Het doel is om ouderschapsverlof bij vaders te promoten en om jonge ouders warm te maken om niet in de genderval te trappen bij de zorg voor hun jonge kind. Na de gezinnen zijn de werkgevers aan de beurt. Onderzoek toont immers aan dat zij niet altijd even enthousiast zijn, als hun mannelijke werknemers ouderschapsverlof willen opnemen. Een vader die een dergelijke vraag stelt, zou een profiteur zijn die niet echt voor de job gaat, terwijl men dat een vrouw minder kwalijk neemt.

Mevrouw *Ann Brusseel* denkt dat, wat de promotie van ouderschapsverlof voor vaders betreft, vooral praten met de werkgevers van belang is. Volgens haar zijn de ouders zelf al overtuigd. Verder pleit zij voor een sterkere stimulering van ondernemerschap bij vrouwen.

Vrouwen hebben uiteraard het recht er op een bepaald moment voor te kiezen om hun loopbaan niet hoger te plaatsen dan de zorg voor hun kinderen. Zij moeten inderdaad gewezen worden op de financiële gevolgen voor loon en pensioen. Anderzijds waarschuwt het lid voor de bestendiging van het rollenpatroon door er als sensibiliserende overheid van uit te gaan dat vrouwen vanzelf die houding aannemen. Mevrouw Brusseel onderstreept dat een voltijdse loopbaan voor haar geen voorwaarde is om een volwaardig individu te zijn, maar zij geeft er wel de voorkeur aan om in te zetten op zelfredzaamheid in de plaats van op huwelijkscontracten. Die zelfredzaamheid veronderstelt economische onafhankelijkheid.

Volgens haar zijn een voltijdse baan en kinderopvang best combineerbaar. Minister *Pascal Smet* werpt tegen dat dit alleen maar zo is als men voldoende geld heeft om huishoudelijke hulp voor schoonmaak en dergelijke te kopen. De reële situatie van veel mensen beantwoordt niet aan dat ideaal. Mevrouw *Ann Brusseel* houdt vol dat men beter niet investeert in het garanderen van veilig parttime werken door een goed samenlevingscontract, maar wel in kinderopvang en huishoudelijke hulp.

Voor mevrouw *Gerda Van Steenberge* primeert het kind in de spanning tussen arbeid en gezin. De keuze van vrouwen om buitenshuis te gaan werken wordt sterk bepaald door hun financiële en economische situatie. Het lid wijst erop dat men sociale rechten kan organiseren zonder dat men daarvoor iedereen naar de arbeidsmarkt hoeft te sturen. Men zou dat kunnen doen door het gezin als één entiteit te zien.

In dat verband waardeert het lid het Noorse voorbeeld, maar zij vindt wel dat men dan consequent moet zijn en ook moet verwijzen naar de vele flankerende maatregelen die daar bestaan en hier niet. Zo bestaat in Noorwegen twee jaar zwangerschapsverlof. Men kan volgens het lid alleen meer vrouwen in bepaalde beroepen krijgen, als men tegelijk maatregelen neemt die de gezinnen ondersteunen.

Mevrouw Van Steenberge citeert uit het laatste nummer van *Journal*, waarin Mark Grammens schrijft: “Vrouwen moeten alle kansen krijgen, maar dan wel met de klemtoon op alle, dus ook de kans om zich volledig te geven aan het moederschap als ze dit zelf wensen en de omstandigheden het mogelijk maken. Vele vrouwen voelen het moeder-

schap aan als iets dat te belangrijk is om er niet volledig voor te gaan.”. Mevrouw Fientje Moerman, vele jaren Vlaams minister en carrièrevrouw, heeft dat eens heel goed verwoord in Dag Allemaal, vervolgt de heer Grammens. Ze vertelde dat ze nooit het voorbeeld van haar jeugdvriend Guy Verhofstadt zou volgen, omdat hij zijn politieke opdracht uitoefent ten koste van alles, terwijl zij zelf nooit haar politiek engagement zou laten overwegen boven haar gezin. Minister Van den Bossche verklaarde in oktober dat ze het vicepremier-schap in de Vlaamse Regering had geweigerd om een evenwicht te behouden tussen werk en gezin. In hetzelfde artikel zegt professor Christine Van Broeckhoven, die zelf topwetenschap combineert met lidmaatschap van de senaat, dat de vrouw de spilfiguur van het gezin is en dat haar verzorgende rol ook hormonaal bepaald is.

2.9.7. *Niet-stereotyperende beeldvorming*

Het bestrijden van stereotiepe opvattingen is volgens de *minister* natuurlijk sterk gelieerd aan het bewerkstelligen van een genuanceerde en niet-stereotyperende beeldvorming. De media vormen uiteraard een belangrijk kanaal. Enkele weken geleden verschenen in de kranten de verontrustende resultaten van een onderzoek van de heren Marc Hooghe en Kurt Swerts die, op basis van een analyse van alle VRT- en VTM-journalen van de voorbije vijf jaar, vaststellen dat vrouwen significant ondervertegenwoordigd zijn. De minister denkt dat hetzelfde kan gezegd worden voor vele andere kansengroepen.

Dat probeert de minister te verhelpen door het ter beschikking stellen van de expertendatabank, een databank waarin journalisten de gegevens vinden van experts in heel uiteenlopende disciplines – van sport, over energie tot landbouw. De opgenomen personen behoren allen tot een in de media ondervertegenwoordigde groep (vrouwen, allochtonen, personen met een handicap).

De expertendatabank is gelanceerd op 13 maart 2008. Op basis van de laatste data-analyse, die dateert van 1 juli 2009, wordt de databank gemiddeld 12,32 keer per dag (waarbij ook weekenddagen worden meegerekend) geraadpleegd. Op 20 september 2009 bevat de databank gegevens van 918 unieke experts en 110 organisaties van experts. Van de experts is 92% vrouw, 0,33% transgender, 3% heeft een functiebeperking en 21% is allochtoon. Sedert februari 2009 is de databank niet enkel toegankelijk voor journalisten, maar ook voor studenten Journalistiek.

Werken aan beeldvorming gebeurt uiteraard niet enkel via de media maar voortdurend in het dagelijks leven. Het werken aan een genuanceerde en niet-stereotyperende beeldvorming is dan ook een constante in het gelijkemansbeleid, besluit de minister voor dit punt.

2.9.8. *Betrekken van middenveldorganisaties*

De minister wil niets liever dan ook het vrouwenmiddenveld bij het gelijkemansbeleid betrekken. Het beleid moet immers voortkomen uit de samenwerking tussen beleidsactoren, middenveld en onderzoekers. Hij deelt mee dat hij, als eerstvolgende stap, het ad nominatim gesubsidieerde middenveld, inclusief de Nederlandstalige Vrouwenraad in december heeft uitgenodigd, om te bespreken hoe die samenwerking er deze legislatuur kan uitzien. Ook met het Minderhedenforum is afgesproken om geregeld overleg te plegen.

In de beleidsnota is ervoor gekozen om alle doelstellingen die expliciet gelieerd zijn aan etnisch-culturele diversiteit in een afzonderlijk hoofdstuk te verzamelen. Op deze wijze wordt een belangrijke kansengroep ook beleidsmatig meer zichtbaar. De afzonderlijke benoeming, waar de middenveldorganisaties overigens blij mee zijn, zal niet leiden tot een aandachtsverzwakking voor andere kansengroepen.

2.9.9. Seksuele identiteit

Wat de seksuele identiteit betreft, onderstreept de minister dat holebi's wel degelijk een kansengroep zijn. Hij was enigszins verbaasd toen mevrouw Van Steenberge opmerkte dat het een inbreuk op de privacy is als tijdens een enquête aan jongeren wordt gevraagd of hun seksuele identiteit bespreekbaar is in het gezin. Niet het feit dat die vraag wordt gesteld is het probleem, meent de minister, wel het feit dat er nog steeds te veel jongeren zijn die schrik hebben om zich bij hun ouders te 'outen'. Reden te meer voor het beleid om verder inspanningen te doen om te informeren en sensibiliseren met het oog op het bewerkstelligen van een maatschappij waarin iedereen respect krijgt, ongeacht zijn of haar seksuele identiteit.

De minister vreest dat men moet uitgaan van het feit dat één op tien mensen in de samenleving niet van holebi's moet weten, net zoals één op tien racistisch is. De overheid kan stimulansen geven op het vlak van beeldvorming maar de feitelijke relaties tussen mensen vormen de laatste drempel. Aan de bespreekbaarheid in het onderwijs wordt gewerkt. De suggesties over oudere homo's en de holebivriendelijke werkvloer neemt hij mee. Minister Vandeurzen, bevoegd voor Welzijn, heeft hem verzekerd dat hij wel degelijk aandacht zal hebben voor holebi's in zijn beleid, ook al komt het woord niet in zijn beleidsnota voor. Er komt een evaluatie van het vorige actieplan. De verdere openstelling van de expertdatabank is moeilijk vanwege de privacy, maar de minister sluit haar niet uit. In het kader van het Europese voorzitterschap wordt een side-event gepland in verband met sport en holebi's. Het belang van lokale besturen zit overal een beetje in.

– Repliek

Mevrouw *Irina De Knop* suggereert om het holebibeleid in het onderwijs in het kader van het herbekijken van het Kwaliteitsdecreet te behandelen. Aanspreekbare personen binnen de school zijn voor eender welk psychosociaal probleem wenselijk. Op dit moment is het te moeilijk om rechtstreeks in contact te komen met de psychologen die verbonden zijn aan de CLB's (centrum voor leerlingenbegeleiding), werd het lid gesignaleerd. Zij pleit voor een algemeen systeem van vlot aanspreekbare vertrouwenspersonen in elke school. Het kan dan net zo goed gaan over de beleving van seksualiteit, over drugs als over een problematische thuissituatie.

Tot slot stelt zij dat één enkele actie tijdens het Europese voorzitterschap niet volstaat voor een holebibeleid in de sport. Een uithangbord volstaat op zich niet, er is iets structureels nodig.

De *minister* merkt op dat een aanspreekpunt op scholen voor homojongeren nu al mogelijk is binnen de uren voor bijzondere pedagogische taken. De minister neemt wel de suggestie mee om dat meer uit te werken. Het side event voor sport en holebi's wordt een startschot.

2.9.10. Handicap en toegankelijkheid

Vervolgens stelt de *minister* vast dat er weinig opmerkingen waren over handicap en toegankelijkheid. Met het betoog van de heer *Bouckaert* over sociale inclusie en redelijkheid is de minister het eens. Anderzijds mag het wel wat kosten, als het nodig is. Soms volstaan echter kleine ingrepen. Maar redelijkheid betekent bijvoorbeeld dat een toilet voor mensen met een beperking niet per se hoeft in elk sanitair blok, dus bij de mannen en bij de vrouwen: één ertussen volstaat. Principe blijft wel dat de hele openbare ruimte en alle gebouwen toegankelijk gemaakt worden voor iedereen.

– Repliek

Wat de toegankelijkheid betreft, moeten volgens de heer *Boudewijn Bouckaert* structurele problemen structureel opgelost worden. Voor andere zijn andere middelen, zoals de

opvoeding, waarin men hulpvaardigheid en hoffelijkheid moet aanleren. Tot slot houdt de heer Bouckaert een pleidooi voor het model van de engel als genderneutrale figuur.

2.9.11. Meldpunten discriminatie

De *minister* stelt dat de meldpunten discriminatie eigenlijk bemiddelingspunten zijn. Het is niet omdat iemand naar een meldpunt stapt, dat hij automatisch gelijk krijgt. Doel is wel degelijk een oplossing in der minne. Hij belooft bij de evaluatie te bekijken of geen leidraad met goede praktijken kan opgesteld worden.

– Replieken

Mevrouw *Sabine Poleyn* verklaart zich teleurgesteld door de kritische woorden van de heer Bouckaert over de meldpunten. Hij gooide alles op een hoopje zonder cijfers of voorbeelden te geven. Mevrouw Poleyn verkiest een gefundeerd debat.

De heer *Boudewijn Bouckaert*, voorzitter, repliceert dat de meldpunten nog maar pas zijn opgestart en dat hij daarom geen cijfers kan geven. Hij is blij dat de minister de meldpunten als bemiddelingspunten opvat, die gericht zijn op ontmijning in de plaats van culpabilisering. Hij is wel bang dat de juridisering en criminalisering van de strijd tegen de discriminatie dergelijke processen blijft overschaduwden. Misbruik van meldpunten is immers wel degelijk mogelijk. Zo publiceerde Alain Destexhe in *Le Soir* een Carte Blanche, waarin hij het antisemitisme van MRAX (mouvement contre le racisme, l'antisémitisme et la xénophobie) aantoonde, waarna hij meteen bij het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding werd aangeklaagd.

De *minister* antwoordt aan mevrouw Van Steenberge dat hij geen moeite heeft om de zaken te benoemen. Hij verklaart nooit een aanhanger te zijn geweest van politiek correct denken. Hij spreekt van nieuwe Belgen of nieuwe Vlamingen omdat ze dat zijn. Voor hem symboliseert die benaming inclusiviteit. Hij wil daarmee helemaal niet zeggen dat immigranten onze fundamentele waarden overboord mogen gooien. Maar in zijn visie hebben wij, ondanks de verschillen, dingen gemeen. Dat laatste wil zijn beleid beklemtonen.

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* vindt het goed dat er verschillen zijn en heeft niets tegen de benaming nieuwe Vlamingen. Het viel haar alleen op dat er elk jaar een nieuwe is: vreemdelingen werden allochtonen werden personen met een diverse etnische afkomst enzovoort. Het lid pleit voor duidelijkheid.

Verder heeft mevrouw Van Steenberge vastgesteld dat partnergeweld in de nota ontbreekt, in tegenstelling tot in de federale nota Gelijke Kansen.

De *minister* zegt dat over partnergeweld binnen de regering werd afgesproken dat Welzijn zich hierop concentreert.

Tot slot stelt de minister dat hij blij is dat zijn beleidsnota op een sterke bijval kan rekenen in de commissie. De suggesties belooft hij mee te nemen.

De voorzitter,
Boudewijn BOUCKAERT

De verslaggever,
Gerda VAN STEENBERGE